

Decisiones Sacramentales, Theologicæ, Canonicae, & Legales

In Quibus Tota materia Sacramentorum, Theologiæ Moralis, Juris Canonici, & Quæstiones plurimæ Juris Civilis explicantur, dilucidantur, & traduntur, Eruditionibus, Historiis, & Exemplis adornatæ ; Opus Episcopis, Vicariis, Parochis, Confessariis, aliisque Studiosis utile, ac jucundum In Libris novem ...

De Sacrosancto Missæ Sacrificio Decisiones

Chiericato, Giovanni Maria

Augustæ Vindelicorum, 1730

Decisio XIII. Argumentum. Quia in definitione Sacrificii, ultra necessitatem Templi, dicitur esse necessarium etiam Altare; agitur de quidditate, & necessitate Altarium ad celebrandam Missam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94659](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94659)

Concilii, tum per Cardinalem legatum Portugaliæ, tum per Cardinalem Paleottum, semper respondit negativè. Et idem Pignatell. *tom. 8. Consult. 124.* examinat causam navigationis longæ; & allegat pro negativa plures, eosque gravissimos Theologos; nec non responsum *Sacr. Congreg. S. Officii diei 31. Julii 1607.* Quibus ego addo aliud responsum *Sacræ Rituum Congreg. diei 12. Feb. 1633.* impressum apud Dianam Coordinatum d. 10. 4. tract. 2. Resol. 22. num. 3. cujus vigore ipse videtur recedere ab opinione contraria; cui favere non potest praxis navigantium ad Indias, siquidem illis concessam fuisse licentiam ab Apostolica Sede restatur Byssus d. litt. L. num. 119. §. 3. & litt. M. num. 211. §. 12. nos autem disputamus, ubi facultas Apostolica non habeatur.

67 Porro in dictis casibus, an saltem Missa sicca recitari possit à Sacerdote vestibus sacris induto, omissa tamen oblatione, consecratione, totoque Canone? Respondendum est negativè, quia est contra Ritus Ecclesiæ Catholicæ induere vestes sacras, & celebrare Missam, omisis essentialibus ejusdem Missæ, & qui sic ageret, graviter peccaret, ut doctè probat Pignatell. *tom. 4. Consult. 135.* Sed de Missa sicca dicemus infra Decis. num. 31. num. 36.

68 Quoad Septimum. Quinam fuerint Milites Templarii in Ecclesia Catholica, & quomodo esse desierint? Templorum materia quam hucusque examinavimus, motivum præbet recensendi Milites Templarios, qui suam habuerunt originem in Jerusalem Anno Domini 1118. & Religionem eorum approbavit Apostolica Sedes sub Honorio Papa Secundo, Anno 1127. dato eis habitu albo cum Cruce rubea; emitebant autem tria solita vota Religiosa, ac ulterius defendendi Peregrinos euntes in Terram Sanctam ab insidiis latronum, & Saracenorum; cumque erevisent opibus, & divitiis maximis, gloriosissimas expeditiones militares fecerunt in defensionem fidei contra Saracenos. Cumque diu se servassent in honesto proposito, professioni suæ laudabiliter satisficientes; tandem neglecta humilitate, quæ omnium virtutum est custos, evaserunt superbi, ac molesti non solum privatis personis, sed etiam Principibus, & diffamati de enormitatibus, ac pessimis vitiis, etiam de Hezusi, & Apostasia; Anno 1307. Philippus Rex Francorum illos judicialiter accusavit coram Clemente Papa Quinto; qui anno sequenti convocato Concilio Viennensi, in eo jussit eorum causam pertractari; & pluribus ex iisdem Templariis militibus carceratis, aliisque fatentibus delicta, aliis negantibus; tandem tanquam Rei prædictorum gravissimorum criminum fuerunt condemnati; & eorum multi tanquam impenitentes igne combusti; suppresso toto Templariorum Ordine; cujus magna pars bonorum, & possessionum data fuit Militibus Hierosolymitanis; ut fusè narrent Chastaneus in *Catalogo Glor. Mundi part. 9. confid. 5.* Bzovius ad Annum 1310. Saelles de S. Inquisitione lib. 3. cap. 16. Reg. 280. à num. 76. & segg. Azor. *Instit. Moral. tom. 1. lib. 13. cap. 6.* Raynald. in *Annali Ecclesiast. Anno 1308.* & 1312. Albericus in *Dictionar. Verb. Templarii.* Sanctus Antoninus *Histor. 3. part. titul. 21. cap. 3.* Novissimè Forestus in *Mappamundo tom. 3. part. 2. in Vita Clementis Papæ Quinti:* ubi observat, non ita certum fuisse apud homines, quod omnes Templarii essent Rei mortis, & excedit totius Ordinis; cujus hæ-

sitationis ansam præbuisse ferunt, mortem tum Clementis Papæ Quinti, tum Philippi Regis Francorum intra annum; juxta citationem de ipsis, quam facerat exilens in patibulo Joannes Mula Magnus totius Ordinis Magister, ad comparandum ante Tribunal Dei; quæ quidem citationes utrum timendæ sint à Judicibus ritè, ac rectè procedentibus, demonstrat Martin. Delius *Disquis. Magic. lib. 4. cap. 4. quest. 4.* Et Stephan. Menochius in *Sto-reis Centur. 1. cap. 28.* quos Lector curiosus percurrat.

DECISIO XIII.

ARGUMENTUM.

Quia in definitione Sacrificii, ultra necessitatem Templi, dicitur esse necessarium etiam ALTARE; agitur de quiditate, & necessitate ALTARIUM ad celebrandam Missam.

SUMMARIUM.

- 1 Altare sacrum est necessarium pro celebranda Missa.
- 2 Altare est duplex; Immobile, & Portatile.
- 3 Altare immobile quid sit?
- 4 Altaria olim lignea; & argentea, nunc lapidea tantum.
- 5 Epaurum est Urbs Apamia, vulgò Pamiers.
- 6 Altare quasi alta Ara, & elevatum à terra.
- 7 Altaris altitudo quanta esse debeat?
- 8 Altare in Areopago Athenarum cui Deo ignoto dicatum?
- 9 Altaris mensa quanta latitudinis, & longitudinis esse debeat?
- 10 Altaria consecrare semper Ecclesia consuevit.
- 11 Peccatum mortale est celebrare Missam sine Altare.
- 12 Sacerdos celebrans sine Altare est suspendendus à Divinis, & n. 32.
- 13 Altare non consecratum non acquirit consecrationem per celebrationem Missa in eo.
- 14 Altarium fixorum antiquitus forme diversa.
- 15 Altare portatile cur dictum Viaticum? ejus usus antiquissimus. Ejus forma quæ?
- 16 Antimensis utuntur Græci pro Altare portatili.
- 17 Altaria consecrantur ab Episcopis. Sed utrum ab Abbatibus, & simplici Presbytero?
- 18 Abbates de jure non consecrant Altaria; sed tantum ex Privilegio.
- 19 Pontificalium usus usque ad annum millesimum ab Incarnatione Domini non fuit concessus Abbatibus.
- 20 Abbatibus Castrensis concessa facultas consecrandi Altaria portatilia pro usu suarum Ecclesiarum à Pio Papa IV. anno 1565.
- 21 Abbates an possint consecrare Altaria etiam pro Ecclesiis extraneis? est questio; in qua negativè respondendum; etiam circa calices, campanas, & suppellectilia Sacra.
- 22 Abbates non posse consecrare Altaria pro usu alienarum Ecclesiarum decisum est à S. Ritui Congregatione anno 1644.
- 23 Abbatum potestas circa usum Pontificalium, & circa consecrationes restricta fuit Anno 1659. sub Alexandro Papa VII. in Decretis XXI. quorum XVIII. nec non XIX. sunt prohibitiva conse-

orationum, & collationis ordinum minorum pro non subditis, etiam de licentia Ordinariarum.

24. Papa ad libitum potest restringere, ac etiam revocare Privilegia quibuscunque concessa per Apostolicam Sedem.
25. Mendicantium Ordinum Prælati non possunt consecrare Altaria, aut Calices, vel paramenta benedicere pro alienis Ecclesiis, vel personis.
26. Presbytero potest à Papa dari facultas consecrandi Altaria, & Calices.
27. Reliquia Sanctorum an sint de essentia consecrationis Altarium? Questio famosa. Rationes pro affirmativa n. 28 Pro negativa n. 29.
30. Liplana non sunt de essentia reponenda in Altari consecrando, sed tantum ex consuetudine generali Ecclesiæ.
31. Altaria quando perdant Consecrationem?
32. Altare non perdit consecrationem, si exeat de suo loco operculum SS. Reliquiarum, sed statim ibi gypso firmetur, repositis in suo loco ipsis SS. Reliquiis.
33. Excommunicatus Sacerdos, vel degradatus si celebret, non reddit Altare execratum.
34. Altare deficiente non licet celebrare ex quacunque casu, & celebrans graviter puniendus esset.
35. Papa concedere potest celebrationem Missæ sine Altare.
36. Exempla tria antiqua Missæ celebrata sine altare, idest S. Luciani Martyris, Theodori Cyri Episcopi, & Sancti Apollonii Episcopi Brixienfis.
37. Mulieres prohibita ministrare Altari.
38. Mulieres in Ecclesia sicut separate à Viris.
39. Presbyteri non celebrant eo die in Altare, in quo celebravit Episcopus, vel Legatus Apostolicus absque eorum licentia.
40. Christi omnis actio debet esse nostra instructio.
41. Crux fuit Altare Sacrum, in quo Christus Dominus cruentum Sacrificium obtulit. Templum verò totus mundus.
42. Christus Dominus fuit Sacerdos, Hostia, Templum, & Altare.

Non solum in Templis sacris Deo tremendum Missæ Sacrificium est offerendum; sed illud super Altaribus pariter sacris immolari debet, ut ex auctoritate SS. Canonum, & Conciliorum probat. Emin. Card. Bellarminus lib. 2. de Missa cap. 24. §. De Templis, & Aris; Tamburin. de Sacrificio Missæ lib. 1. cap. 5. §. 1. Lezana tom. 3. Verb. Altare num. 10. & Collegium Salmantic. de Sacram. in genere tract. 5. cap. 4. punct. 3. nec non Doctores omnes infra citandi. Idcirco pro hujus necessarii requisiti, ad ritè litandum, intelligentia, quinque sunt breviter examinanda, & videnda.

1. Quid, & Quotuplex sit Altare
2. Ad quos spectet consecratio Altarium?
3. An Reliquia Sanctorum sint de essentia consecrationis Altarium?
4. Quando Altaria dicantur perdidisse consecrationem?
5. An liceat aliquando celebrare sine Altari consecrato?

Quoad Primum. Cum omne multiplex, secundum Philosophum sit prius dividendum, & postea definiendum. Arist. lib. 2. Poster. cap. 9. Scire oportet quòd duplex est Altare; aliud Immobile, & firmum;

Aliud verò Portatile, & Mobile. Primum appellatur etiam Mensa, fixa, & stabili. Secundum dicitur Altare Viaticum, quo per viam peregrinantes utuntur, item Ara, Lapis, & Tabula; ut advertit Bordon. Var. Resolut. part. 2. resolut. 83. num. 17. & Barb. de Jure Eccles. Univerf. lib. 2. cap. 7. n. 2. 3. 4. Altare firmum, & fixum est fabrica de muro, elevata à solo Ecclesiæ, cum mensa lapidea, figura quadrata oblonga; ritè consecrata, supra quam Sacerdos legitime sacrificare potest. Dicitur esse fabricam de muro; quia, licet olim in primitiva Ecclesia fierent Altaria lignea, ob eorum magis expeditum usum, & ut facilius de loco in locum transferri possent tempore persecutionum ut notat Emin. Card. Bona Rer. Liturgic. lib. 1. cap. 10. sub. num. 1. cujusmodi erat Altare Principis Apostolorum, repositum postea à S. Sylvestro Papa in Ecclesia Lateranensi, ut in Dedicat. Basil. Salvatoris die 9. Novembr. lect. 6. Brev. Rom. & cedita persecutione Constantinus Magnus fecerit in Basilica Constantiniana Altaria Septem de argento purissimo, pensans singulum libras 260. Et Sixtus III. obtulerit Basilicæ Sanctæ Mariæ Altare argenteum purissimum pensans libras 300. ut ibid. scribit Emin. Card. Bona; postea sancivit Ecclesia, ut nemini liceat celebrare, nisi in Altari Lapideo consecrato, & Chrismate delibuto; cum sit figura Domini Nostri Jesu Christi, de quo ait Apostolus 1. Cor. 10. Petra autem erat Christus. cap. Fundamenta, de Elect. in 6. tum etiam quia Sepulchrum Christi, quod repræsentat Altare, fuit excisum de Petra. Barb. d. lib. 2. cap. 7. num. 5. Est autem incertum, qui primus præcepit, Altaria debere esse Lapidea; eisi communis opinio hoc referat ad eundem Sanctum Sylvestrum. Ivenin. in Histor. Dogmat. de Sacram. Dissert. 5. q. 8. cap. 3. Emin. Card. Bona d. num. 1. Id tamen legitur in cap. Altaria 31. de Consecrat. dist. 1. sumptum ex Concilio Epauensi: cap. 26. quod fuit celebratum Anno 509. in Urbe Gallie tunc dicta Epauum, quæ secundum Ortelium est Urbs Apamie, vulgò Pamiers. Ferrar in Diction. Geographic. Verb. Epauum, & Emin. Card. Bona d. lib. 1. cap. 20. num. 1. porro Altare Ligneum cum Ara Lapidea non est prohibitum, & super eo licitum est celebrare, Barbos. ubi supra num. 6. Lezana tom. 3. Verb. Altare num. 2. & Nicolius in Floscul. Verb. Altare num. 5. Dicitur in definitione elevata à solo Ecclesiæ; spectat enim ad decorem, & majestatem Altaris, ut sit altum, & elevatum à terra; imò vocatur Altare quasi alta Ara. Lezana d. Verb. Altare num. 1. & Pax Jordanus tom. 1. lib. 5. tit. 10. num. 4. nam etiam Ethnici Diis superis sacrificabant in ædificiis à terra elevatis; in terra autem Diis terrestribus, & in effossa Diis infernalibus. Lezana ibidem. Ejus autem altitudo debet esse à Scabello ligneo, seu bradella ipsius Altaris, cubitis duobus, & uncis octo, ut præscriptum fuit à S. Carolo in Concil. 4. Provinc. quamvis si paulò minus deficiat, sit tolerandum, juxta instructionem ejusdem Sancti ad suos Vicarios Foraneos, de 7 qua in Act. Eccl. Mediolan. pag. 801. & cujus meminit Joseph Crisp. in tract. Visit. Pastoral. part. 2. §. 6. n. 6. Hinc Altare de Lignis Sethim, quod fecit Moyses jussu Domini, habeat tres cubitos in altitudine. Exod. 27. 1. Et tale erat Altare, ab Atheniensibus dicatum Ignoto Deo, de quo ait ad illos Apostolus Paulus, Act. 17. 23. Præteriens enim, & videns simulacra vestra, inveni & Aram, in qua scriptum erat: Ignoto Deo. Quibus autem de causis dictum Altare erectum fuisset Athenis, & de quo Deo ignoto intelligerent Sapientes illi, plures recenset opiniones Nicolius d. Verb. Altare n. 3. probabilior tamen est, quòd illud

illud ad Deum Judæorum referrent, cujus cum nullum extaret simulacrum, seu sculptura; à quo manifestaretur, illum appellabant *Deum ignotum*; nam & ipsos Judæos *Juvenalis Satyr.* 14. irrisit tanquam nubium adoratores, dicens:

Quidam sortiti metuentem Sabbata Patrem.

Nil prater nubes, & Cæli Numen adorant.

Idemque sentisse videtur *Lucanus*, qui Deum Judæorum incertum appellavit, quia non erat visibilis:

— Non dedita Sacris
Incerta Judæa Dei.

Nisi velimus asserere, quòd Athenienses, cum audissent S. Dionysium Areopagitam, loquentem de Eclypsa visa in die mortis Christi, & dicentem: *Aut Deus natura Auditor patitur; aut mundi machina dissolvitur*; sive, ut refert Michael Singellus, Auditor Græcus; *Deus ignotus in carne patitur*; idèque universum hisce tenebris obscuratur, & concutitur; voluerint huic patienti Deo ignoto erigere illud Altare, ut latius prosequitur Stephan. Menochius in *Histor. Sacra in Act. Apostolor. lib. 2. cap. 23.* ubi alios adducit.

Sequitur in eadem definitione Altaris: *Cum Mensa Lapidea figure quadrata oblonga.* Quia, ut dictum est, Altare debet habere mensam ex lapide expansam, cujus latitudo sit saltem duorum cubitorum; longitudo autem cubitorum ad minimum quatuor; ut idem Sanctus Carolus præscripsit in suo *Concil. IP. Prov.* & notat Josephus Crispinus d. part. 2. §. 6. num. 6. Subjungitur in definitione *Ritus consecrata*; sicut enim Moyses, Domino precipiente, consecravit Tabernaculum, Mensam, & Altare ejus; sic Ecclesia Catholica semper solita fuit non solum Tempia, sed etiam Altaria sacrare pro usu Divini Sacrificii, ut habetur in cap. *Tabernaculum 2. de consecr. dist. 1.* de cuius consecrationis effectu ita loquitur S. Thom. 3. part. quest. 83. art. 3. *Consecratio Altaris representat Sanctitatem Christi; consecratio verò Domus Sanctitatem totius Ecclesie, Ecclesie, & Altare consecrantur, quia hac consecratione adipiscuntur quandam spirituales virtutes, per quam apta dicuntur Divino cultui; ut scilicet homines devotionem quandam exinde percipiant, ut sint paratiores ad Divina.* De caeremoniis autem, quibus consecrantur Altaria, de ablutionibus, ac Unctionibus cum Sacro Chrismate disserit Guilielm. Durand. in *Rational. Divinor. Officior. lib. 1. cap. 7.* ubi earundem Mysticas significationes explicat; & novissimè Hugo Menard, in *notis ad libr. Sacramentor.* S. Gregor. Papæ pag. 195. 196. & Alphons. Mendezius in *Theologia Catechetica tom. 2. libr. 11. cap. 1. num. 3. & 4.* qui advertit in Æthiopia, usum Altaris Lignei, *Zabot* vocati, prævalere; ac promanasse ab exemplo Divi Petri, qui tempore persecutionum, ut dictum est, in ligneo Altari, concavo in speciem Aræ celebrabat.

Tandem subdit definitio; *Supra quam Sacerdos legitime Sacrificare potest* quia concursus est Theologorum, & Canonistarum sententia, esse mortale peccatum litare extra Altare consecratum, sive fixum; sive portatile, (hoc enim sufficit, illo deficiente) cap. *Sicut non alii. 11. cap. Altaria il. 2. De Consecr. dist. 1.* S. Thom. 3. p. q. 83.

art. 3. Laym. libr. 5. tract. 5. cap. 6. num. 3. & Quart. in *Rubr. Missal. part. 1. tit. 20. ad dubia conferent. dub. 1.* Adè ut Sacerdos qui celebraret in Altari non consecrato, ut infra dicitur, esse plectendus suspensione à Divinis. Bordon. *Var. Resolut. Part. 2. resol. 83. num. 24.* Qui opinatus est ibid. num. 19. Altare nondem consecratum, vel etiam dilecratum, evadere consecratum per celebrationem in eo factam sive bona, sive mala fide; prout communiter docetur de patena, & calice non consecratis adhibitis in celebratione: sed contrarium tenent. Quart. d. part. 1. tit. 20. dub. 4. & Billis in *Hierurg. Sacra Verb. Altare §. 5. & in Verb. Vestes: idèst Paramenta Sacra §. 4.* quibus ego adhæreo; nam, quidquid sit de patena, & calice (de quibus etiam disserit Quart. part. 2. tit. 1. sect. 2. dub. 3.) magnum est discrimen, siquidem Corpus, & Sanguis Domini immediatè tangit, & delibat patenam, & calicem; secus autem Altare ipsum; quod ulterius majoribus orationibus, & caeremoniis, quam calix, & patena consecratur; ut resultat ex Pontificali Romano rit. de *Consecrat. Altar.* & ex his, quæ tradet Durand. d. lib. 1. cap. 7. & Menard. d. pag. 195. & 196.

Non est autem ignorandum pro Altarium fixorum intelligentia, eorundem antiquitus diversas fuisse structuras, nam aliquando Mensa lapidea superjacebat uni tantum columnæ; aliquando columnis duabus, aliquando quatuor, ut adhuc videtur Romæ in cryptis, & cæmeteriis: invaluit demum usus, ut Mensa ipsa lapidea colloqueretur super ædificio quadrato, ex muro confecto, ad tumuli formam, ut nostris temporibus praxis communis servat: de quibus omnibus structuris mentionem facit Emin. Card. Bona. d. lib. 1. cap. 20. num. 1. in fine. Et hæc de Altaribus sumis, & fixis.

Alia sunt Altaria portatilia, mobilia, & Viatica; sic dicta, quia Episcopi iter agentes illa secum olim ferebant, ut in eis possent extra Ecclesiam in locis remotis celebrare, & vulgò appellantur *Petra Sacra* quorum usus est antiquissimus; de quo meminit Ven. Beda. lib. 5. *Hist. cap. 11.* qui vivebat: Anno Domini 700. nec non Hiemarus Remensis, qui illam regebat Ecclesiam Anno 860. & in capitulis editis Anno XII. sui Episcopatus, sic sancivit: *Tabulam quisque Presbyter, cui necessarium fuerit, de marmore, vel nigra Petra, aut litio honestissimo, secundum suam possibilitatem, honestè affectatam habeat; & nobis ad consecrandum asserat, quam secum cum expectaverit, deferat, in qua Sacra Mysteria secundum ritum Ecclesiasticum agere valeat.* Est igitur Altare portatile *Lapis consecratus, quadrata figura, tante latitudinis, ut in eo consistere possit Calix, & Patena; nec non alia particula, quas simul contingeret consecrari, & super ipso licitum est Missam celebrare.* Cap. *Concedimus. 30. De Consecr. dist. 1. & cap. fin. de Privileg. in 6.* Sed prædictus Sacer lapis debet esse unusphysicè; non autem compositus ex duobus, vel pluribus, sic enim non repræsentaret unam Christi personam. Tamburin. de *Sacrif. Missæ lib. 1. cap. 5. §. 1. num. 6.* Non est tamen prohibitum, si ligno circumdetur ad ornatum, vel in capsula lignea inferatur ad conservationem; dummodo superior planities ejus lapidea sit aperta, super qua litatio fiat. Quart. d. part. 1. tit. 20. dub. 1. in fin. & Tamburin. d. §. 1. n. 3. De hoc autem Altare portatili, seu Petra Sacra ita ordinavit S. Carolus in *Cit. Conc. 4. Proverb. Petra Sacra ita Mense Altaris inferatur, ut nullum esu-*

effusionis Calicis periculum adeatur; tactu tamen digiti dignosci possit. *Quæ quidem Petra longitudine ne minor sit unciarum viginti, latitudine sexdecim.* Quamvis quod tanta latitudo, & longitudo Petre Sacre sufficiat, quæ possit sustinere majorem partem Calicis, & Hostiæ, Sylvest. *Verb. Altare.* Tolet. lib. 2. cap. 2. num. 6. & Azor. part. 1. lib. 10. cap. 27. quæst. 7. docuisse reperiantur. Debet etiam regi tela cerata; ut immunis servetur à pulvere; & ne à Laicis tangatur. Joseph. Crispin. *Visit. Pastor. d. part. 2. §. 6. n. 8.*

Porro in Ecclesia Orientali Altaria portatilia non habentur, sed eorum vice Græci utuntur Antimenfis, quibusdam scilicet pannis, Ritu, & vice Altarium consecratis; de quibus in *Euchologio Græcorum* pag. 648. & ibi Jacob. Goar. in notis; & de iisdem Theodorus Balsamon in expositione Can. 31. Concilii Trullani, *Idèò, inquit, reperia sunt Antimensia, & fiunt à Pontificibus, quo tempore celebrant declinationem Ecclesiæ, ut ponantur in Sacris Mensis, quando permissis Antistitis Oblatio Liturgiæ fit in Oratoriis.* Plures eruditiones de Antimensis, & Græcorum Altaribus leguntur apud Magrium in *Hierolex. Verb. Altare*; & præcipue, quod eodem die ad unicum Altare duo Presbyteri nequeant Sacrum facere, ipsaque Altaria erant à muro separata, ut devotionis causa possent fideles illa circumire. Altarium custodiam à Deo Angelis demandari, ut habetur ex Sopron. in *Prat. spir. cap. 4.* & refert Jo. Bapt. Mattheol. in *Sylva Histor. part. 1. lib. 3. cap. 7.* ac tanta veneratione à Græcis Altaria coli, ut jure invehant contra nostratum abusum, à quibus irreverenter apud Altaria, etiam dum Sacrificium tremendum offertur, insititur. Et hæc de primo Quæsito.

Quoad Secundum; in quo quæritur, *Ad quos spectet consecratio Altarium?* Inspectio cadit circa tres Personas, Episcopos scilicet, Abbates, & Simples Sacerdotes. De Episcopis nulla est dubitatio; quin possint Altaria tum fixa, tum portatilia consecrare; spectat enim de jure hujusmodi consecratio ad ipsos. cap. *Interdicimus. 16. quæst. 1. cap. Ministrare 26. quæst. 6. cap. Nullus Presbyter. cap. Concedimus. cap. Quod in dubiis. De Consecrat. dist. 1.* Et ita tradunt concorditer omnes Doctores, tam Theologi, quam Canonistæ. Suarez de *Eucharist. dist. 81. sect. 5.* Reginald. in *Praxi lib. 29. num. 190.* Bordon. *Var. Resol. d. part. 2. resol. 83. num. 18.* Barbof. *alleg. 27. num. 23.* Pignatell. alios cumulans tom. 3. *Consult. 68. num. 2.* Et Crispin. in *Visit. Pastor. part. 2. §. 15.* ubi monitos facit Episcopos, ne desides sint in consecratione Ecclesiarum, atque Altarium, immò imitentur sollicitudinem Pastoralem Sancti Caroli, qui trecentum Ecclesias cum suis Altaribus consecrasset dicitur.

Circa Abbates, certum est de Jure eos non posse Altaria consecrare, ut docet Mar. Antonin. *resol. lib. 1. resol. 112. Casu 3.* Idcirco iisdem hæc potestas convenire non potest nisi ex privilegio Apostolico, ut fatetur Ascanius Tambur. de *Jure Abb. tom. 1. dist. 23. quæst. 4. num. 3.* Quando autem hoc Privilegium Abbates obtinuerint? sunt variae opiniones; siquidem certum est, usque ad Annum Millesimum ab

Doct. Clericali Tom. 1. Lib. III.

Incarnatione Dominica, Jus Pontificalium, eorumque usum nulli Abbati fuisse concessum, ut eruditè probat Illustrissimus Pompejus Sarnellius *19* Vigiliarum Episcopus vigilantissimus; in suis *Epistolis Ecclesiasticis Epist. 3.* ob eorum Abbatum eximiam modestiam, & humilitatem, de qua plura S. Bernardus in *Epist. 42. ad Henricum Senonensem Episcopum*; & Petrus Blesensis *Epist. 90. ad Vilelm. Blesen. Abbatem Machinen. Fratrem suum.* Verùm, prædicto Millesimo transacto, & usu Pontificalium per plures Summos Pontifices, in d. *Epist. 3. Sarnelliana* recensitos Regularibus Prælati attributo; successivè aliquibus Abbatibus concessa fuit simul potestas consecrandi Altaria fixa in propriis Ecclesiis, ut ostendit Tamburin. d. *dist. 23. Quæst. 4. sub- 20* dens *ibidem num. 3.* quod tandem Pius Papa IV. Anno 1565, die 6. Junii concessit Congregationi Casinensi, ut singuli illius Abbates quoscunque Lapidem marmoreos, porphyricos, aut alios ad usum Altarium portatilium pro servitio Ecclesiarum eidem Congregationi subjectarum, consecrare, & benedicere possint; Ordinariorum locorum facultate minimè requisita; quæ quidem Piana Constitutio, relata *ibidem à Tamburino*, legitur etiam apud Laetium Cherubin. in *Bullario Romano tom. 2. inter Bullas Pii Quarti Constit. 97. pag. mibi 114.*

Non est igitur inficiendum, quin Abbates Casinenses possint ex Privilegio Apostolico Altaria tam fixa, quam mobilia consecrare pro usu suarum Ecclesiarum. Sed an etiam pro aliis Ecclesiis extraneis? Affirmare contendit Ascan. Tambur. d. *dist. 23. quæst. 4. quæst. 5. & quæst. 13.* tum ex Communicatione Privilegiorum cum Congregatione Cistercii, cujus Abbatibus id concessisse, ait, Innocentium Octavum; tum ex præscriptione & possessione, in qua Abbates Casinenses reperiuntur consecrandi Altaria portatilia ad instantiam quarumcunque personarum, & Ecclesiarum, etiam non sibi subjectarum; & cum eodem Tamburino sentit Bordon. d. *part. 2. resol. 83. num. 18.* Contrarium tamen est verius; quia pro extraneis personis, & non suis Ecclesiis, Abbates cujuscunque Congregationis non possunt Altaria consecrare, neque Calices, neque Campanas, neque suppellectilia sacra benedicere; sed solummodo pro suarum Ecclesiarum usu, ut concludenter tenent, & probant Maceraten. d. *lib. 1. resol. 112. cas. 3.* Riccius in *Praxi tom. 1. resol. 461. num. 2.* Piascius *part. 1. cap. 2. art. 4. num. 19.* & Pignatell. *tom. 3. Consult. 68.* Primò quia in Privilegio Pii Quarti, est dictio *Dumtaxat suarum Ecclesiarum*; quæ inducit negationem circa Ecclesias alienas. Barbof. *Dist. 97. num. 3.* Secundò, quia Privilegium Innocentii Octavi ad Cistercienses comprehendit solum Generalem, & quatuor principales Abbates illius Religionis, non autem alios; idèò non est Communicabile ad omnes, potissimum diversæ Congregationis. Tertiò, quia in materia consecrationis Privilegia non communicantur, neque extenduntur ad alios Abbates præter nominatos. Diana *part. 3. tract. 2. resol. 15.* Quæ in Coordinato est *tom. 7. tractat. 1. resol. 23. num. 4.* Quartò quia Præscriptio, vel possessio, aut consuetudo non intrat, neque suffragatur inferioribus in his, quæ sunt Ordinis Episcopalis,

F

ut de-

ut declaravit *Sacra Rituum Congregat.* 18. Augusti 1629: de qua Pignatell. d. Consultar. 68. num. 31. Quinto, quia in contradictorio Iudicio, & inter terminis hujus questionis sic decusum fuit Anno 1644. ab eadem S. Rituum Congregatione; ut refert idem Pignatellus ibid. num. 7. his Verbis: *In causa Placentina benedictionis inter Episcopum Placentinum ex una; & Abbatem S. Sixti ejus Civitatis, Ordinis S. Benedicti, Congregationis Casinensis partes ex alia, super jure consecrandi quæcunque Altaria fixa, aut portatilia. Die 16. Augusti 1644. S. Rituum Congregatio, proponente Eminentiss. & Reverendiss. Cardinali Franciotto, auditis partibus, & attentis Privilegiis Ordini prædicto ab Apostolica Sede concessis, Censuit, Non licere Abbati consecrare Altaria, nisi pro usu propriarum Ecclesiarum, & Religiosorum ejusdem Ordinis tantum, & ita servari mandavit.* Ultimo, quia ad tollendos abusus, circa Privilegia Abbatibus Concessa; per viam legis universalis eadem *Sacra Rituum Congregatio die 27. Septembris 1659.* approbante Summo Pontifice Alexandro Septimo, compilavit XXI. decreta, in quibus præscripsit Abbatibus, & declaravit ea, quæ sibi facere licent; inter illa autem sic legitur. XVIII. *Ecclesiasticam Suppellectilem pro servitio tantum suarum Ecclesiarum, vel Monasteriorum benedicant.* XIX. *Reliquia Pontificalia extra loca ipsi Abbatibus subjecta, vel pro servitio aliene Ecclesie, aut in subditos pariter alienos, etiam de licentia Ordinariorum, exercere non valeant; puta Campanarum benedictiones, Calices, & similibus, in quibus Sacra adhibetur Unctio, nec non minorum Ordinum collationes.* Hæc & alia Decreta, de quibus supra; extensa leguntur apud Nicolum Lucubrat. *Canonic. libr. 5. tit. 33. num. 17. pag. mibi 226.* Ex quibus evidenter constat, non licere Abbatibus cujuscunque Congregationis, & Religionis consecrare Altaria, Calices, vel Campanas; neque Vestes Sacras benedicere, aut minores Ordines conferre, vigore Privilegiorum, nisi personis sibi subditis, & pro Ecclesiis sibi subjectis. Talis enim est voluntas Summi Pontificis, declarata per organum Sacre Rituum Congregationis, quæ de mandato Papæ in prædictis Decretis generalibus reformavit Privilegia Abbatum; & nefas esset dubitare de validitate prædictæ Reformationis; quia sicut Papa concessit dicta Privilegia Abbatibus, sic ad libitum potest ea restringere, moderare, & revocare. Pelegr. de *Jure fisci libr. 1. tit. 3. sub num. 20.* Gloss. in cap. Decet. in Verb. *permanfurum.* De Reg. jur. in 6. Decian. cons. 25. num. 3. vol. 1. Paul. Rubeus in *Annotat. ad Rotam part. 3. rec. Decis. 2. à num. 238. & seqq.* Et quæ hucusque dicta sunt de Abbatibus, quod non possint Aras, vel Calices consecrare, aut paramenta benedicere, nisi pro suis Ecclesiis; multo magis locum habent in Superioribus Religionum mendicantium; ut respondet eadem *S. Rituum Congregat. in Cameraacen. 13. Martii 1631.* quam referunt per extensum Barbosa *Apostol. Decis. Verb. Abbas num. 14.* Novar. in *Lucerna Regular. Verb. Benedicere.* Et Lezana in *Summ. tom. 3. Verb. Altare num. 3.*

Circa verò Simples Sacerdotes, extra con-

troversiam est, quod Sedes Apostolica potest illis eandem facultatem delegare consecrandi Altaria, & Calices; etsi raro concedatur; & nisi in remotissimis regionibus, in quibus penuria est Episcoporum. Quart. in *Robr. Missal. part. 1. tit. 26. Dub. 2. Vers. Dico Secundò.* Lezana d. tom. 3. Verb. *Altare num. 3.* ubi Suarez in 3. part. D. Thom. tom. 3. disp. 81. sect. 5. affirmans anno 1549. concessam fuisse à Paulo Tertio Presbyteris Societatis Jesu pro locis Indiarum. Thom. Tamburin. de *Sacrific. Missæ lib. 1. cap. 1. §. 2. & cap. 5. §. 1. & Barbosa de Jure Eccles. Univ. d. lib. 2. cap. 7. num. 17.*

Quod ad Tertiam. An Reliquia Sanctorum sint de essentia consecrationis Altarium; est controversia famosa inter Theologos, Canonistas, & Moralistas; quos cumulat Emin. Card. Brancatius in *Opuscul. de Altarium Consecratione*; ubi viginti duo stant pro Affirmativa; inter quos Gloss. in *Can. de fabrica, & in Can. Placuit. De Consecr. dist. 1. Abb. Butr. Joan. Andr. & alii in cap. 1. De Consecrat. Eccl. Barbosa de Jure Eccles. Univ. d. lib. 2. cap. 7. num. 7. & Jordan. tom. 1. lib. 5. tit. 10. num. 19.* Pro negativa verò numerantur ibidem Theologi quadraginta; quorum primarii sunt Emin. Cardin. de Lugo de *Eucharistia dist. 20. num. 75.* Reginald. lib. 29. num. 190. Lezana d. tom. 3. Verb. *Altare num. 6. & Frances de Eccles. Cathedr. cap. 5. num. 167.*

Affirmantes, Sanctorum Reliquias esse de essentia consecrationis Altaris moventur hisce argumentis. Primo ex cap. *Placuit 26. De Consecrat. dist. 1.* in quo mandatur, everti Altaria, in quibus Reliquia Martyrum condita non probantur. Secundo ex *Can. De fabrica 24.* & ibi Gloss. de *Consecrat. ead. dist. 1.* ubi Vigilius Papa mandat, ablatis Reliquiis Sanctorum iterum reponi in Altaribus, eaque iterum consecrari. Tertio, quia S. Felix Papa, ut habetur in ejus Actis apud Anastasium Bibliothecarium, constituit supra sepulchra Martyrum Missas celebrandas esse, forsitan ex eo, quod in Apocalypsa legitur, *Vidi subius Altare animas interfectorum propter Verb. Dei.* Quarto ab exemplo Divi Gregorii Magni, qui, ut habetur lib. 3. *Dial. cap. 30.* consecravit Ecclesiam; (intellige & Altare) impositus in eo Reliquiis SS. Sebastiani, & Agathæ. Quinto, quia in Septima Synodo Generali, sive Nicæna Secunda anno 787. decernitur, quod qui Templum consecraverit sine Sanctis Reliquiis, deponatur. Sexto; nam etiam Alexander Papa Tertius in cap. 1. *De Consecrat. Eccl. vel Altar.* ita disponit: *Si Altare motum fuerit, aut lapis ille solummodo suprapositus, qui sigillum continet, confractus; aut etiam diminutus, debet denuo consecrari.*

Negantes, quod ad essentiam consecrationis Altaris, in eo ponenda sint Reliquiæ Sanctorum, ducuntur hisce rationibus. Primo, quia ab initio nascentis Ecclesiæ usque ad quartum sæculum, & saltem in tertio usque ad S. Felicem Papam, Sacerdotes Missam celebrabant super ligneas Aras consecratas absque Sanctorum Reliquiis, quæ tunc delitebant aut in arenariis, aut in prædiis fidelium, aut in Catecumbis. Secundo, ex eo quod Concilium Epaunense *Can. 26.* relatum in cap. *Altaria 31. De Consecr. dist. 1.* decernit, ea si lapidea sint, chrismatis unctione consecrari, nihil loquens de Reliquiis Sanctorum. Tertio: Nam idem Concilium in *Can. 35.* præcipit quod Sanctorum Reli-

Reliquia in Oratoriis Villaribus non ponantur, nisi forsitan Clericos cuiusvisque Parochie vicinos esse contingat. Et tamen in iisdem Oratoriis Missæ habebantur, ut probat Domin. de Maistre de Bonisf. possess. *Ecclesiast. libr. 2. cap. 5. pag. 180.* Quartò, Auctoritate D. Augustini, qui loquens de consecratione Altaris per se factæ, solam mentionem facit de benedictione, & unctiōe, & nihil de Sanctorum Reliquiis, sic enim ait *Sermon. 255. de Tempor. Consecrationem Altaris hodie celebramus: Et iuste, ac merito gaudentes celebramus festivitatem; in qua benedictus, vel unctus est lapis; in quo nobis divina Sacrificia consecrantur.* Quintò ex Rabano Mauro Episcopo Moguntino, qui vivebat anno 835. scribens namque de modo consecrandi Aras, ita loquitur *lib. 2. De Institut. Cleric. cap. 45.* Post asperersionem aquæ Ara Chrismate perungitur ad imitationem Patriarchæ Jacob. Et paulò post: Bene decet, ut res sacrificanda Sacro Chrismatis liniantur unguento; ut demonstretur, quòd omnis Sanctificatio constat in Spiritu Sancto, cuius virtus invisibilis Sancto Chrismate ad Sanctificationem præbendam permixta est. Sextò ex Concil. Agathen. *Can. 14. relato in cap. Altaria 32. de Consecrat. dist. 1.* in quo nihil de Sanctorum Reliquiis, sed subditur: *Altaria placuit non solum unctiōe Chrismatis, sed etiam sacerdotali benedictione sacrari.* Septimò ex monitione veterum Missalium; in quibus notatum est, quòd dum ascendit Sacerdos ad Altare, illud osculaturus, dum dicit Orationem: *Oramus te Domine, &c. relinquere debet verba illa, Quorum Reliquia hic sunt:* si de facto in Ara Sacra non sint Reliquiæ Sanctorum; quòd advertit Angel. *in verb. Altare num. 3.* Gavant. *in Rubric. Missal. part. 2. tit. 4. De introitu.* Item Bauldry *in Manual. Sacri. Ceremon. part. 3. cap. 7. De Ritib. servand. in celebrat. Missæ tit. 4. num. 1.* Et Bissus *in Hierurg. Sacra. tom. 2. verb. Sacerdos num. 20. §. 18.* Octavò, quia, ut ex Pasqualigo colligit Eminent. Brancatius *in d. opuscul. de Altar. Consecrat. pag. 341. vers. Sed rationem.* Sacræ Reliquiæ ex natura sua non habent vim sanctificandi, neque sunt aliquid Sacramentale, ab Ecclesia institutum ad sanctificandum, sicut est Chrisma, Aqua benedicta, & similia; & idcirco ipsæ Sacræ Reliquiæ non sunt de substantia consecrationis Altaris; aut ad Liturgicum opus omninò prærequisitæ.

Quare pro resolutione Quæsti dicendum est, 30 Lipsana non esse de essentia reponenda in Altari consecrando; sed tantum ex decentia, & ex consuetudine generali Ecclesiæ; quam Episcopi servare tenentur: ut bene considerat Quartus *in Rubr. Missal. part. 1. tit. 20. dub. 2. difficult. prima.* Pasqualig. *decis. 46. & decis. 47.* Thom. Tamburin. *de Sacram. Missæ. d. lib. 1. cap. 5. §. 1. num. 10.* Reginald. *in Praxi fori Poenitent. lib. 29. num. 19.* & allegatus Eminent. Cardin. Brancatius *d. Opuscul. in cuius fine refert;* Sacram Rituum Congregationem *die 21. Aprilis 1668.* censuisse concedi posse Episcopo Augustano, in cuius Civitate, à Diocesi à Svecis militibus supra duodecim millia Altarium eversa fuerant, cum Sacrarum Reliquiarum direptione; ut absque nova eorundem Altarium Consecratione;

Doct. Clericali Tom. 1. Lib. III.

Reliquias Sacras in iisdem reponeret; & hoc Summo Pontifice Clemente Nono approbante; undè fit, Altaria prædicta etiam Sacris Reliquiis spoliata, non perdidisse consecrationem.

Quò ad Quartum, Si querimus, Quando Altaria perdant Consecrationem? Distinguere oportet Altare fixum ab Altare portatili. Fixum execratum dicitur, si mensa amoveatur à suo stipite, cui tanquam quid unum stabat collocata. Item si enormiter frangatur; super qua enormi fractura attendendum erit arbitrium Episcopi. Lezana *d. tom. 3. Verb. Altare num. 20. ubi DD.* Quòd si cornua ejusdem mensæ rumpantur, quæ erant Chrismate inuncta, Altare secundum Barbof. *allegat. 27. num. 19.* amittit consecrationem; at non amittit secundum Thom. Tambur. *de Sacrific. Missæ. d. lib. 1. cap. 5. §. 1. num. 14.* Altare autem portatile execratum, si adeò frangatur, ut non valeat sustinere Calicem, & Patenam. Eminent. Card. de Lugo *de Euchar. disp. 20. num. 67. & 75.* Sed quid dicendum; si tam in Altare fixo, quam in portatili frangatur Sepulchrum Sacrarum Reliquiarum? & equidem secundum opinionem negativam tertii superioris quæsti, non esset deperdita consecratio. Lezana *d. tom. 3. Verb. Altare num. 20.* Layman. *de Sacrific. Missæ lib. 5. tract. 5. cap. 6. num. 9.* & Tambur. *d. lib. 1. cap. 5. §. 1. num. 15.* Verumtamen, cum Sacri. Rituum Congr. *die 5. Martii 1633.* responderit, non posse celebrari super Altare, à quo subtrahæ sunt Reliquiæ, ut refert idem Barbof. *in Summa Apostol. Decis. Verb. Celebrans. num. 6.* dicendum est, ipsam Aram vel iterum consecrandam juxta opiniones DD. quos citat ipse Barbof. *de Jure Ecclesiast. Univers. lib. 2. cap. 7. n. 20.* vel impetrandam ab Apostolica Sede repositionem aliarum Reliquiarum, juxta casum Episcopi Augustani decisum ab eadem Sac. Rit. Congregat. Anno 1668. de quo supra.

Porrò quid Juris, si dum portatur Altare Viaticum de uno ad alium locum, soluto gypso ex vetustate, operculum, seu taxellus cavea, in qua sunt Sacræ Reliquiæ, amoveatur, & separetur ab Ara, & decidant ipsæ Reliquiæ; sed statim ab aliquo Ministro Ecclesiæ reponantur in suum locum, & novo gypso appposito operculum prædictum firmetur, & in eadem Ara portatili stabilietur? Poterit ne super hoc Altare portatili celebrari absque scrupulo? Hunc casum non fictum, sed factum, apud nullum Auctorem reperi; ego autem dicere, salvo meliori iudicio, quòd licitum esset super ipso celebrare; ipsamque Aram non posse dici execratam; ea ratione quia, quæ in continenti fiunt, videntur inesse *l. Lelia §. dicebam. ff. Si cert. pet. Maceraten. lib. 1. resolut. 69. num. 5.* & cum absque dilatione temporis Reliquiæ fuerint repositæ in loco, in quo jacebant, & operculum fuerit illicò juxta primam formam firmatum; videtur semper ita firmum extitisse; nam momentaneum intervallum temporis non inducit diversitatem actuum; vel locorum; & facit supponere eandem rerum identitatem. Cap. *Potuit de Locato. l. Etsi post tres. ff. Si quis cautionib.* Undè dici solet, quòd modicum tempus est quadam continuatio. *l. Penult. ff. de obl. & act. Gonzal. ad Reg. 9. Cancell. gloss. 43. num. 52.* Exemplo divortii, quod non dicitur fieri, si brevi reversa sit uxor, *l. Divortium 3. ff. de Divorti. l.*

F 2

Quid.

Quidquid 49. ff. de Regul. Jur. Et ad similitudinem illius, qui promisit stare in domo, loco carceris; qui si discedat, sed citò revertatur, non dicitur fregisse promissionem; nec fideiussor incurrit aliquam pœnam. Roman. conf. 193. per totum. Farinac. *Quest.* 30. num. 70. & Caball. *resol. Crimin. casu* 112. Idèd neque Altare portatile afficietur pœna execrationis, & inhabilitatis pro Sacrificio, si absque mora Taxellus reponatur suo loco, & gypso novo firmetur; tanto minus quia non est de forma consecrationis; ut prædict. Taxellus stabilatur manu Episcopi consecrantis, siquidem, ut concedit Pontificale Romanum sub Rubr. de Consecratione Altaris: *Cementarii cum cemento benedicto firmant ipsam tabulam, seu lapidem super Sepulchrum*, quod absque scrupulo esse practicandum, ait Pax Jordan. lib. 5. tit. 10. num. 25. ubi allegat Hostien. etsi decentius sit adhibere operam Sacerdotum, vel Clericorum in iisdem operculis figendis, ac firmandis. Quocirca si fuissent male firmata tempore consecrationis; & post aliquod tempus exirent de loco suo; arbitrò, lapidem Sacrum portatile non incurrere execrationem, si stantibus Sacris Reliquiis in suo Sepulchro, à quocunque pio viro prædictum operculum absque mora in eodem loco reponatur, & gypso firmetur, prout prius erat positum tempore consecrationis.

Illud autem est hic notandum, quòd non ex-
 33 eratur Altare sive firmum, sive portatile, ex eo quod in ipso celebraverint Sacerdotes excommunicati, vel interdicti, vel degradati. Cap. 2. de Sacram. non iteran. Ascan. Tambur. de Jure Abb. tom. 1. disp. 23. *Quæst.* 6. & Lezana *dist. tom.* 3. Verb. Altare num. 23.

Quò ad Quintum: Petentibus, An liceat ali-
 34 quando celebrare sine Altare consecrato? Respondendum est negativè; non obstante quavis magna necessitate. Suarez in 3. part. *disput.* 81. *sect.* 5. Lezana d. Verb. Altare num. 10. Bissus in Hierurg. Sacra eod. verb. §. 6. & Quartus in Rubric. Missi, d. p. 1. tit. 20. dub. 8. Quòd si quis Sacerdos absque Altare Sacro, sive firmo, sive portatili ausus esset sacrosanctum Missæ Sacrificium peragere, ut dictum est supra, peccaret mortaliter. Castropal. *tract.* 22. *disput. unic. punct.* 4. & Colleg. Salmant. de Sacrament. in genere *tract.* 5. cap. 4. num. 77. & esset graviter ab Episcopo puniendus vel insuspensione à Divinis, vel alia arbitraria, cap. Litteras 23. de Tempor. Ordin. cap. Cum olim 33. de Offic. Deleg. cap. An sit 42. de Appell. Bordon. d. part. 2. *resolut.* 83. num. 24. Excepto casu dispensationis Sedis Apostolicæ; à qua licet raro concedatur; attamen aliquando elargitur Missionariis, qui ad infideles properant, ut testantur Magr. in Hierolex. eod. Verb. Altare col. 4. in fine.

Tria tamen antiquitatis exempla, dignissima scitu, in hoc loco sunt referenda; in quibus abs-
 36 que Ara Sacra, ex speciali Spiritus Sancti impulsu, Sacrosanctum Missæ Sacrificium litatum fuisse reperitur. Primum exemplum est Sancti Luciani Martyris Presbyteri Antiocheni, qui cum detineretur in carcere ob Confessionem fidei, visitatus à fidelibus in festo Epiphaniæ, & rogatus, ut Liturgicum opus faceret, deficiente Altare portatili, super pectus suum Sacrosanctum Missæ Sacrificium peregit; & sumpto Corpore, & San-

guine Domini, eodem etiam ipsos fideles communicavit, ut narrant Eminent. Cardin. Baronius ad Annum Christi 311. num. 7. Cardin. Bona Rer. Liturgic. lib. 1. cap. 19. num. 3. Et Illustrissimus Episcopus Sarnellius in suo eruditissimo Speculo Cleri Secularis tom. 2. lib. 8. in Vita ejusdem S. Luciani pag. 110.

Secundum exemplum est Theodoretii Cyri Episcopi, qui cum transisset in desertum locum ad invisendum senem quemdam Anachoretam, nomine Mare, ilque rogasset eundem Episcopum, ut ibi Divinum Missæ Sacrificium offerret, volens eidem satisfacere, & Divini Mysterti illum participem reddere; cum Ara Sacra deficeret, litavit in manibus Diaconorum; quos itineris sui comites habebat, ut ex Vitis Patrum transcribit Magr. in Hierolex. cit. Verb. Altare col. 5. & narrat Hieronym. à Basilica Petri in Ephemerid. Sacr. tom. 1. die 2. *Januar.* num. 3. & nos innumus in Decis. de Eucharistia Decis. 62. sub. num. 44.

Tertium exemplum est Sancti Apollonii Episcopi Bitunensis, qui cum detineretur in carcere, desiderioque celebrandi divina Mysteria flagraret; in Sindonem eidem cælestis demissa Missam ibi celebravit, ut refert Bollandus die 15. Februarii. Et Eminent. Cardin. Bona d. l. 1. cap. 19. num. 3.

Corollarii loco duo hic remanent notanda. Unum, quòd mulier ad Altare accedere prohibetur, & multò minus ministrare, cap. 1. in fin. de 37 Cohabit. Cleric. & mulier. Bellet. *Disquis. Cleric.* part. 1. tit. de Disciplin. Clericor. §. 8. num. 6. & Barbos. de Jur. Eccles. Univ. d. lib. 2. cap. 7. num. 24. adeò ut apud Hispanos olim neque ad recipiendam Communionem licitum eis esset accedere ad Altare, ut ex Concil. 4. Toletan. Can. 17. 38 observat Mabillon de Liturg. Gallicana lib. 1. cap. 5. num. 24. Imò in Ecclesia stabant separatæ à viris; ut ex pluribus SS. Patribus demonstrat Eminent. Cardin. Bona d. lib. 1. cap. 20. num. 6. Alterum notandum est, quòd in Altari, in quo Episcopus celebravit, Presbyter eodem die Missam celebrare non debet. Cap. fin. de Consecrat. 39 *dist.* 2. Barbosa d. lib. 2. cap. 7. num. 25. & Bissus in Hierurg. Sacr. tom. 1. d. Verb. Altare num. 244. ubi id multò magis servandum esse ait, si celebrasset Summus Pontifex, aut ejus Legatus à latere; excepto tamen, si ipse Prælati licentiam concedat, vel aliqua urgens necessitas contrarium suadeat.

Porro, quia in Altare ultra consecrationem requiruntur ornamenta, mappæ, Crux, Candelabra, & alia plura; idèd de his agemus infra Decis. XLIII.

Pro conclusione autem præsentis Decisionis occurrendum est objectioni, quam aliquis facere potest contra hucusque dicta de necessitate Templi, & Altaris, ita arguendo. Omnis Christi actio debet esse nostra instructio. Cap. Significasti. Ubi 40 *Gloss. de Elect.* Fagnanus in cap. Accipimus num. 18. de Pactis tom. 2. Sed Christus Dominus obtulit seipsum Hostiam, & Sacrificium cruentum non in Templo, neque super Altare; sed in Gethatha, idest Calvarie loco; ut habetur in Evangel. Joan. cap. 19. Vers. 17. Ergo Missæ Sacrificium fieri potest extra Ecclesiam, & extra Altare.

Ad hoc argumentum respondetur dupliciter. Primò, quòd illud Sacrosanctum, & cruentum Sacri-

41 Sacrificium non fuit oblatum sine Altare; sed in Altare; scilicet Cruce, quæ consecrata fuit ejus pretioso, & divino Sanguine; ut canit Ecclesia in Hymno Dominicæ Passionis ad Laudes, dicens de eadem Cruce:

*Sola digna tu fuisti
Ferre mundi Victimam:
Atque portum præparare
Arcamundo naufrago,
Quam Sacer Cruor perunxit,
Fusus Agni corpore,*

idcirco ipsa Crux vocatur Ara à Concilio Tridentino sess. 22. cap. 1. in princ. in illis Verbis: *Ita igitur Deus, & Dominus noster, etsi semel seipsum in Ara Crucis, morte intercedente, Deo Patri oblatum erat.* Pro Templo autem Christus Dominus elegit sibi totum mundum; quia sicut obtulit Sacrificium illud pro omnibus hominibus, sic deicit, illud offerre in loco universalissimo & cunctis aperto, ac exposito; ut plenius disserit

42 Collegium Salmanticense. d. tom. X. de Incarnatione tract. 21. disp. 31. dub. 1. num. 8. in fine.

Respondetur Secundò; quòd Christus Dominus, quemadmodum fuit Sacerdos, & Hostia in passione sua; sic etiam fuit Templum, & Altare. Templum quidem, nam in eo specialissime habitavit Divinitas; idcirco legitur in Apoc. cap. 21. vers. 22. *Et Templum non vidi in ea; Dominus enim Deus omnipotens Templum illius est, & Agnus.* Et ipse Salvator de se ipso dixerat: Joan. cap. 2. vers. 19. *Solvite Templum hoc; & ego in tribus diebus excitabo illud.* Ille autem dicebat de Templo Corporis sui. Et de eodem hæc habet S. Ambrosius in Psal. 48. *Verè Templum Dei Corpus est Christi, in quo nostrorum est purificatio peccatorum.* Verè Templum Dei est caro illa, in qua nullum peccati potuit esse contagium; sed ipsa pro delictis mundi totum fuit Sacrificium. Verè Templum Dei caro illa, in qua Dei imago fulgebat; & corporaliter plenitudo Divinitatis habitabat. Fuit etiam Altare Humanitas illa Sacrosancta, linita Sanguine suo divino; quem abundè fudit pro nobis; & hac de causa, dictum est supra, quòd Altaria fiunt de petra ad representandum Altare prototypum Sacratissimi Corporis Christi: de quo ait Apostolus: *Petra autem erat Christus, 1. Cor. 10. 4.* Quas responsiones latius profequitur, & exornat Colleg. Salmanticense. d. tom. X. de Incarnatione tract. 21. disp. 31. dub. 1. §. 2. num. 9. quod legisse studiosum non pigebit.

DECISIO XIV.

A R G U M E N T U M.

Exponuntur ultima Verba in definitione Sacrificii posita; scilicet: *Pro remissione peccatorum; nec non pro præsentis, æternæque felicitate populi obtinenda.* Et ostenditur Sacrificium Missæ prodesse ad obtinendam remissionem tum culparum, tum poenarum, & ad consequendas gratias, & favores etiam temporales.

- 1 Causarum genera septem concurrunt in Sacrificio, & quæ?
- 2 Causa finalis in Sacrificio est duplex. Una Protestatio Supremi Domini ipsius Dei. Altera utilitas populi.
- 3 Sacrificium Missæ obtinet remissionem tum culparum, tum poenarum.
- 4 Sacrificiorum tria genera apud Hebræos.
- 5 Holocaustum quoddam Sacrificium esset? Et quod Hostia pro peccato? Et Hostia pacifica?
- 6 Sacrificium Missæ comprehendit omnia Sacrificia Mosayca.
- 7 Sacrificium Missæ est Propitiatorium remittens culpas mortales. At non immediate; sed mediatè, concedendo auxilia ad obtinendam gratiam per Penitentiam.
- 8 Guilielmus Dux Aquitaniae conversus à mortalibus culpis virtute Sacrificii Missæ pro eo oblatus à S. Bernardo Abbate.
- 9 S. Brimulphus Episcopus celebrando Missam obtinuit conversionem Ladai Regis Suecorum.
- 10 Sacrificium Missæ remittit ex opere operato peccata venialia immediate.
- 11 Vincula captivorum, pro quibus Missa offerrebat, cadebant.
- 12 Sacrificium Missæ ex opere operato auget gratiam habitualement; non immediate, sed mediatè.
- 13 Baracana nauta naufragus sustentatur in undis pane miraculose ei delato.
- 14 Petrus Putius Panormitanus virtute Missæ S. Philippi Neri convertitur ad vitam spiritualement.
- 15 Sacrificium Missæ delet poenas vivorum, ac defunctorum existentium in Purgatorio.
- 16 Purgatorii anime etiam in primitiva Ecclesia adjuncta Sacrificio Missæ.
- 17 Balnei quidam Dominus, defunctus petiit à Presbytero se ibi lavante suffragium Missæ.
- 18 Justus Monachus proprietarius in Monasterio S. Gregorii Magni liberatur à poenis Purgatorii celebratione triginta Missarum.
- 19 S. Gregorii Missa triginta quomodo celebranda pro anima cujuslibet Defuncti?
- 20 S. Malachia Soror defuncta Sacrificio Missæ à Purgatorio, liberata.
- 21 Exempla diversorum existentium in Purgatorio, quibus Sacrificium Missæ profuit.
- 22 Offeritorium Missæ defunctorum declaratur, in illis verbis: *De penis inferni, & de profundo Lacu: Et ne absorbeat eas Tartarus, & ne cadant in obscurum.*
- 23 Sacrificium Missæ Deum placat, tempore tribulationum, & flagellorum pestis, famis, & belli, &c.
- 24 Belli tempore Suffragia ex Missa Sacrificio.
- 25 Tentationes, & pericula evitantur ope Liturgici operis. Exempla hic, & num. 26.
- 27 Bona temporalia impetrantur Sacrificio Missæ.
- 28 Pauperum ditatorum ob devotionem erga Missam exempla.
- 29 Sacrificio Missæ redduntur Deo condigna gratia pro ejus beneficentiis.
- 30 Francisca Farnesia à Deipara puerum IESUM dono datum.